

DE FINANCIËLE TELEGRAAF

WWW.DFT.NL

VANDAAG OP DFT.NL

Een eerste keer voor AEX-nieuweling Prosus dat vandaag nabeurs voor het eerst jaarcijfers publiceert over zijn gebroken boekjaar 2019-2020.

LUCHTVAART

Nog nauwelijks verkeer via luchthavens in mei

AMSTERDAM • Ook in mei is er nauwelijks gevlagen vanaf Nederlandse luchthavens. Dat blijkt uit cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek maandagnacht heeft gepubliceerd. Van en naar de vijf nationale luchthavens vertrokken in de meimaand ruim 220.000 passagiers, waar dat een jaar eerder er nog 7,4 miljoen waren. In april lag dat aantal nog lager, met nog slechts 134.000 luchtreizigers. Op Schiphol lag het aantal passagiers 97% lager, op Eindhoven 98% en op Rotterdam, Groningen en Lelystad werd helemaal niet gevlogen. Het vervoer van vracht was 18% minder dan in mei 2019.

ADVERTENTIEMARKT

Grote merken keren social media de rug toe

SEATTLE • Koffieshopketen Starbucks stopt voorlopig met adverteren op sociale media, meldt het Amerikaanse NBC-News. De aankondiging komt nadat onder andere Coca-Cola, Verizon, diverse Unilevermerken waaronder ijsmaker Ben & Jerry's en kledingmerken Patagonia en The North Face al dergelijke beslissingen namen. Met name Facebook wordt kwalijk genomen dat berichten die oproepen tot geweld tegen Black Lives Matter-demonstranten niet worden verwijderd. Ook het feit dat het bedrijf de uiterst rechtse website Breitbart als vertrouwde nieuwsbron aanmerkt, vinden ze een probleem.

BELEGGERSAGENDA

Naast de jaarresultaten van AEX-nieuweling Prosus, gaat het deze weer vooral om vertrouwen. **MAANDAG** • start met het producentenvertrouwen in Nederland en na de koffie volgt dat van de EU. 's Middags blijkt uit resultaten hoe hard corona cruisebedrijf Carnival trof. Nabeurs opent Prosus de boeken over 2019-2020. **DINSDAG** • blijkt 's uit Chinese inkoopmanagersindices hoe het herstel van de industrie- en dienstensector daar verloopt, gevolgd door Nederlandse winkelomzetten en

producentenprijzen. Het VK rapporteert economische groei en in de middag komen uit de VS resultaten van Fedex en het vertrouwen van consumenten en inkoopmanagers. **WOENSDAG** • brengt de Japanse Tankan-index en Duitse en Europese inkoopmanagersindices. Later komen uit de VS cijfers van winkelketen Macy's en Fed-notulen. **DONDERDAG** • Europese en Amerikaanse werkloosheid en steunaanvragen, voordat op Wall Street het weekend uitbreekt om **VRIJDAG** • onafhankelijkheidsdag te vieren.

Pensioenexperts zetten plussen en minnen van

stelsel op een rij

Is nieuw pensioen beter?

Zaterdag vindt de cruciale stemming van de FNV over het pensioenakkoord plaats. Is het nieuwe stelsel een verbetering? Wat zijn volgens experts de plussen en minnen? „Gepensioneerden zullen hier niet blij mee zijn.”

door Martin Visser

Het huidige pensioenstelsel is gewoon niet stabiel", zegt Theo Kocken, hoogleraar risicomanagement aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij vindt het nieuwe plan een verbetering, omdat er minder ruimte is om te rommelen met de regels. „Nu is er een continue druk, vooral van uit ouderen, om de regels te veranderen.”

Ook Fieke van der Lecq, hoogleraar Pensioenmarkten aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, vindt het nieuwe pensioen beter. „Ik zie het als een verbetering omdat de herverdeling tussen generaties wordt beperkt.” Nu dragen jonge werknemers via te lage pensioenopbouw bij aan de pensioenopbouw van oudere werknemers. Die systematiek verdwijnt.

„Is het nieuwe pensioen beter of slechter? Eigenlijk kan ik dat helemaal niet beoordelen”, zegt Hans van Meerten, hoogleraar pensioenrecht aan de Universiteit van Utrecht. „Er zijn nu wel allerlei achtergronddocumenten gepubliceerd, maar kun je echt beoordelen in hoeverre dit een verbetering is? Dat is nauwelijks te doen. Ik zou bijna zeggen: dit is een verslechtering, want het systeem wordt nog onduidelijker. Er zitten nog meer subjectieve aannames in.”

+ Duidelijkheid

„Nu is iedereen ontevreden”, constateert Kocken. En dat is best gek, want ons pensioenstelsel wordt in het buitenland geroemd. „Er is weinig armoede onder ouderen, dus we doen het eigenlijk best goed. Maar mensen worden gekort en ze begrijpen niet waarom. Het huidige stelsel is ook niet uit te leggen.” Hij denkt dat het nieuwe pensioen, dat meer meebeweegt met de economie, beter uitlegbaar is.

Ook Van der Lecq denkt het nieuwe pensioen duidelijker is. „Het pensioen wordt niet veel persoonlijker, er wordt nog steeds collectief premie geheven en collectief belegd. Ook kun je niet bij je potje. Je kunt er geen caravan van kopen.

Kaderleden van de FNV protesteerden vorige week bij het beeld van Vaders in Den Haag. FOTO ANP

Maar in de communicatie kunnen pensioenfondsen wel beter laten zien wat er voor jou is gereserveerd.”

+ Generaties

„De intergenerationele herverdeling wordt beperkt”, meent Van der Lecq. Er komt weliswaar een solidariteitsbuffer die al te grote klappen op de beurs moet opvangen. „Maar die solidariteitsreserve mag maximaal 15% van het totale pensioenvermogen zijn. Je kunt je wellicht afvragen of dat niet teveel is, maar nu is die vermenging van pensioen van jong en oud de facto 100%.”

Kocken ziet winst in de afschaffing van de rekenrente. De pensioenverplichtingen werden met de risico-vrije rente berekend en daarbij werden pensioenen

van oud en jong samen op één hoop gegooid. „Jong en oud hadden daarbij hetzelfde renterisico. Daardoor zitten pensioenfondsbesturen voortdurend in een spagaat. Als je het renterisico helemaal afdekt is dat in het na-deel van jongeren, want dan koop je allemaal obligaties die nauwelijks renderen. Terwijl ouderen een stabiel pensioen willen en dus minder rentegevoelig willen zijn.”

„De rekenrente afgeschaft? Dat is dus niet zo”, stelt Van Meerten. „Er komt een projectierendement voor in de plaats en die is nog onduidelijker. Het wordt aan de gratie van de sociale partners overgelaten hoe hoog het rendement wordt ingeschat en hoe groot die solidariteitsbuffer mag worden. Of dit tot een evenwichtige uitkomst voor

de generaties leidt, is helemaal niet te zeggen. Stel dat je het niet eens bent met de beslissing van het fondsbestuur omdat het in jouw na-deel uitpakt, hoe moet je daar dan tegen opkomen?”

+ Transitie

De overgang van het oude naar het nieuwe pensioen wordt een ramp. Daar zijn Kocken en Van Meerten het wel over eens. Het omzetten van oude pensioenrechten in een nieuwe pensioenopbouw - 'invaren' in jargon - wordt een enorme operatie, met grote juridische obstakels, is hun voorspelling. „Dat wordt een heel moeilijk traject”, aldus Kocken. „Bij de fondsen kunnen heel veel mensen gaan klagen omdat ze meer willen hebben dan ze toebedeeld krijgen.”

Theo Kocken.

Fieke van der Lecq.

Hans van Meerten.

+ Compensatie

Van der Lecq is blij dat er straks een leeftijdsafhankelijke premie komt en dat jongeren daar een hogere pensioenopbouw voor krijgen dan ouderen. Dan is die subsidie van jong naar oud eruit. Maar bij de overgang levert dat wel pensioen-schade op voor de midden-groepen.

„De pensioenfondsen ge-

ven de indruk dat ze daar wel uitkomen”, aldus Van der Lecq. „Maar de claim van de FNV dat iedereen erop vooruitgaat, snap ik niet zo goed. Welke ruimte is er voor compensatie en hoe kun je dan ook nog vooruitgang beloven?”

Ook hier voorziet Van Meerten juridische problemen. „In het EU-Handvest staat dat je compensatie tijd-dig en billijk moet regelen. Daarvan is volgens mij geen sprake. De details hoe de fondsen dit denken te gaan regelen, zie ik vooralsnog niet.”

door Wouter van Bergen

AMSTERDAM • Geen enorme toename van de snelheid van mobiel internet en ook geen miljarden euro's. Rond de veiling van nieuwe telecomfrequenties die maandag start, worden deze keer geen spectaculaire resultaten verwacht.

Experts van brancheonderzoeker Telecompaper verwachten dat alleen de drie huidige uitbaters van mobiele netwerken in Nederland, KPN, Vodafone en T-Mobile, zullen meedoen aan de veiling, voor kavels rond de 700, 1400 en 2100 megahertz (Mhz). De opbrengst zal daardoor waar-

Onderne-mer Mar-leen van Griensven zag haar omzet ineens wegvallen. AMAURY MILLER

CORONASTRESS KRIJGT VAT OP ONDERNEMERS

Onzekerheid over toekomst leidt tot gezondheidsklachten

door Joost Spijker

AMSTERDAM • De zorgen die ondernemers hebben over het voortbestaan van hun bedrijf hebben ook effect op hun gezondheid. Zeventig procent zegt meer stress te ervaren sinds de uitbraak van het coronavirus. Met gezondheidsklachten tot gevolg.

Slapeloze nachten, hoofdpijn of zelfs depressieve gevoelens. De afgelopen tijd heeft zijn tol geëist, blijkt uit een enquête van ondernemersorganisatie ONL.

„Het begin van de uitbraak was niet eens het ergste”, zegt Marleen van Griensven, oprichter van reisorganisatie Puurenkuur. „Toen waren er zo veel concrete dingen die geregeld moesten worden, zo als reizigers repatriëren en boekingen wijzigen. Pas later realiseerde ik me de impact en sloeg de stress toe.”

Dieptepunt

De meest genoemde stressfactoren zijn onze-

kerheid over de toekomst van het bedrijf en geldzorgen. „Liquiditeitsproblemen, die vormen voor mij de grootste bron van stress. Het niet meer kunnen betalen van een rekening. Natuurlijk kun je het wel een paar maanden uithouden, maar hoe lang houdt dit aan? En wat gebeurt er als we straks een recessie induiken? Daar heb ik echt wel slapeloze nachten van gehad. Onder-tussen kwam ik met een andere thuissituatie te zitten, als alleenstaande moeder. Mijn kinderen konden niet naar school en ik was ook niet verhuisd. Alle ze-

kerheden vielen even weg, dat was voor mij wel een persoonlijk dieptepunt.” Puurenkuur richt zich op wereldwijde wellnessreizen en werd in vijftien jaar succesvol uitgebouwd met vestigingen in België, Nederland en Engeland. „Ik heb heel hard gewerkt voor

dat succes en was alleen maar bezig met werken. Als je omzet van de ene op de andere dag wegvalt, komt dat wel binnen. Succes is dan ook zo relatief. Je bent als ondernemer getrouwd met je zaak. Je kan niet thuiskomen en dat gevoel even uitzetten. Daar zitten heel veel jaren noes-te arbeid in.”

Hulp

Om de stress de baas te blijven besloot Van Griensven hulp te vragen. „Dat vond ik heel eng om te doen. Bij elke gedachte van paniek belde ik een ondernemer uit m'n netwerk. Ik ben ervan overtuigd dat die verbinding zoeken hét medicijn is. Ik richt mijn energie nu nog meer op mijn toekomstplannen, hoe ik het graag wil hebben. Zo ben ik nu druk bezig om meer wellnessreizen aan te bieden in eigen land.

'Liquiditeit grootste bron van stress'

mijn toekomstplannen, hoe ik het graag wil hebben. Zo ben ik nu druk bezig om meer wellnessreizen aan te bieden in eigen land.

Uiteindelijk willen mensen straks nog steeds hun batterij op kunnen laden. En zo'n virus laat nog meer zien hoe belangrijk gezondheid is.”

Perspectief

ONL noemt de resultaten van de enquête 'schokkend' en roept de politiek op om meer ondernemers te helpen. „Om de stress te verminderen moet er een helder en duidelijk perspectief komen voor iedere ondernemer”, zegt voorzitter Hans Biesheuvel. „Als een ondernemer wegvalt, komt de continuïteit van het bedrijf acuut in gevaar.” Ook moeten ondernemers eerder aan de bel trekken of naar de huisarts gaan, vindt Biesheuvel. „Ik roep alle ondernemers in Nederland met gezondheidsklachten door stress op om actie te ondernemen. Blijf er niet mee lopen, maar ga erover praten. Probeer het een plek te geven. Iedereen doet dat op z'n eigen manier. Maar onderschat dit niet.”

Staat veilt voor mobiele dataevolutie van 5G

door Wouter van Bergen

AMSTERDAM • Geen enorme toename van de snelheid van mobiel internet en ook geen miljarden euro's. Rond de veiling van nieuwe telecomfrequenties die maandag start, worden deze keer geen spectaculaire resultaten verwacht.

Experts van brancheonderzoeker Telecompaper verwachten dat alleen de drie huidige uitbaters van mobiele netwerken in Nederland, KPN, Vodafone en T-Mobile, zullen meedoen aan de veiling, voor kavels rond de 700, 1400 en 2100 megahertz (Mhz). De opbrengst zal daardoor waar-

schijnlijk blijven rond de €910 miljoen, die het kabinet minimaal eist.

De opbrengst zou hoger kunnen uitvallen als nieuwe aanbieders zich zouden aandienen, maar die kans is vanwege de hoge kosten van de nodige investeringen niet groot, denken de analisten. De laatste veiling in 2012 leverde nog wel een financieel vuurwerk van €3,8 miljard op, toen Tele2 zijn poging deed in Nederland voet aan de grond te krijgen.

Hoewel de veiling bekend staat als 5G veiling, is maar één van de drie banden die onder de hamer gaat gereserveerd voor 5G, die rond de 700 Mhz. De 2100 Mhz band wordt al gebruikt voor

Veel meer dan de ruim €900 miljoen die het kabinet minimaal verlangt, zit er bij de frequentie-veiling waarschijnlijk niet in. FOTO AFP

3G en 4G en wordt opnieuw geveild omdat oude vergunningen aflopen. De 1400 Mhz band wordt nieuw toegevoegd om de groei van het dataverkeer op te vangen.

De belangrijkste frequentie voor 5G blijft in Nederland bovendien voorlopig

nog op slot. Het spectrum rond 3,5 gigahertz is waar de grote snelheidswinst moet gebeuren. De 700 Mhz die nu wordt geveild, zorgt met zijn langere, verder dragende golven vooral voor dekking over groter gebied. De derde band, de 26.000 Mhz,

die veel snelheid over korte afstand kan bieden, komt ook nog niet beschikbaar.

5G is echter niet gebonden aan die drie banden bewijst Vodafone, dat inmiddels 5G heeft aangezet op een andere band die ook al voor 4G in gebruik is.

Daaruit blijkt echter ook dat met gemiddeld 10% hogere downloadsnelheden via een 5G-telefoon, de winst op dat gebied nog beperkt is. Nadat 3G en 4G de revoluties brachten van respectievelijk soepel mobiel internet en videostreaming, betekende 5G een 'evolutie', vooral rond het internet der dingen brengen, zo sussen de providers inmiddels al te hoge verwachtingen.